

סדר ברכת האילנות

פתוצאת מפון התורה והארץ

הלכות ברכת האילנות

הרב יהודה הלוי עמיחי

היוצא בימי ניסן ורואה אילנות מלבליים, מברך את ברכת האילנות. ברכת האילנות חביבה מאוד, והנזהר בברכה זו, עליו נאמר: 'ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ד'. ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש' (בראשית כז, כז).

האילן

א. אין לברך ברכת האילנות על ירקות וצמחים חד שנתיים, אלא על עצי פרי.
ב. לכתחילה ראוי להדר ולברך על ראיית שני מיני אילנות, או לפחות שני אילנות ממין אחד.
ג. בשעת הדחק יכול לברך אפילו על עץ פרי אחד, העומד בגינתו או בעציץ נקוב בביתו.
ד. יש לברך על עצי פרי, ולא על אילני נוי ואילני סרק, ואולם מי שברך על עץ העשוי לריח, לא יברך שוב על עצי פרי.
ה. אין לברך על עצים שיש איסור בהם או בפירותיהם, כגון: עצים המורכבים כלאיים (כמו אגס המורכב על חבוש), עצי ערלה, עצים שיש בהם איסורי אכילה (כמו גידולי עבודה זרה, עצים בבית קברות, עצים גזולים, עצים בהר הבית).

ראיית העץ

א. יש לברך בשעה שרואים פריחה על העץ.
ב. נוהגים לברך כשרואים אילנות מלבליים, לאו דווקא ראייה הראשונה, ויש המדקדקים לברך בראייה הראשונה.
ג. מי שלא ראה את פריחת האילנות וראה פירות שחנטו, יש האוסרים לו לברך, ויש המתירים לו לברך - רק אם זו ראייה ראשונה.
ד. הרואה פרי גדול, שגדל כל צרכו, אינו מברך.

זמן הברכה

א. עדיף לברך ברכת האילנות בראייה הראשונה בחודש ניסן.
ב. מי שנמצא במקום שבו עצים שלא יישארו עליהם פרחים בחודש ניסן, יכול כבר לברך ברכת האילנות בחודש אדר.
ג. מי שלא ראה אילנות מלבליים בחודש ניסן, יכול לברך לאחר מכן, כל זמן שיש פרחים על העצים.
ד. הנוהגים לפי דרך הסוד, מברכים בשם ומלכות - רק בחודש ניסן.
ה. לכתחילה יש להימנע מלברך ברכת האילנות בשבת ויום טוב, אבל אם מנהג אבותיו לברך בשבת ויום טוב - יכול גם הוא לברך אז.
ו. מברכים ברכת האילנות פעם בשנה, וגם אם רואים לאחר מכן פריחה יפה יותר באילנות אחרים - אין לחזור ולברך.

עיצוב: אודליה פרל

מכון התורה והארץ,

ת"ד 1033, אשקלון 78109 טלפון: 08-6847325

דוא"ל: machon@toraland.org.il אתר: www.toraland.org.il

נוסח ברכת האילנות:

לפני הברכה יש נוהגים לומר את המזמורים כט, ככו, קמח, ככב ואת נוסח התפילה להלן:

תהלים פרק כ"ט:

מְזֻמָּר לְדָוִד הַבּוֹ לַה' בְּנֵי אֱלֹהִים הָבוּ לַה' כְּבוֹד וְעֹז:
הָבוּ לַה' כְּבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוֶה לַה' בְּהִדְרַת קִדְשׁ:
קוֹל ה' עַל הַמַּיִם אֵל הַכְּבוֹד הִרְעִים ה' עַל מַיִם רַבִּים:

קוֹל ה' בַּפֶּתַח קוֹל ה' בְּהִדְרַת:

קוֹל ה' שֹׁבֵר אֲרוֹזִים וַיִּשְׁבֶּר ה' אֶת אֲרוֹזֵי הַקְּלָנוֹן:

וַיִּרְקִידֵם כְּמוֹ עֲגֻלָּבָנוֹן וַיִּשְׁרִן כְּמוֹ כֶּן רִאמִּים:

קוֹל ה' חָצֵב לְהַבּוֹת אֲשׁ:

קוֹל ה' יַחֲלֵל מִדְּבַר יַחֲלֵל ה' מִדְּבַר קִדְשׁ:

קוֹל ה' יַחֲלֵל אֵילֹת וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרֹת וַיַּהַרְסֵם כָּלֹ אֲמֵר כְּבוֹד:

ה' לְמַבּוּל יֵשֶׁב וַיִּשָּׁב ה' מִלֶּךָ לְעוֹלָם:

ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

תהלים פרק כ"ו:

שִׁיר הַמַּעֲלֹת בְּשׁוֹב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינִי כַּחֲלָמִים:

אֲזִי מִלֵּא שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה

אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵ:

הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵינִי שְׁמִיחִים:

שׁוֹבָה ה' אֶת שִׁבְתֵּנוּ כַּאֲפִיקִים בְּנֶגֶב:

הַיָּרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ:

הַלּוֹךְ יִלֶּךְ וַיַּכֶּה נִשְׂא מִשְׁפַּח הַיָּרֵעַ

בֹּא יִבֹּא בְּרִנָּה נִשְׂא אֲלֻמָּתָיו:

תהלים פרק קמ"ח:

הַלְלוּ-יְהוָה הַלְלוּ אֶת ה' מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בְּמִרוֹמִים:

הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאוֹ:

הַלְלוּהוּ שְׁמֵי וַיִּרְחַ הַלְלוּהוּ כָּל פּוֹכְכֵי אוֹר

הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מַעַל הַשָּׁמַיִם:

יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם ה' כִּי הוּא צוּה וְנִבְרָאוֹ:

וַיַּעֲמִידֵם לַעֲד לְעוֹלָם חֶק נֶתַן וְלֹא יַעֲבֹד:

הַלְלוּ אֶת ה' מִן הָאָרֶץ תַּנְיִינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת:

אֲשׁ וּבְרָד שֶׁלֶג וְקִיטּוֹר רֵיחַ סַעֲרָה עֲשֵׂה דְבָרוֹ:

הַהָרִים וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פָּרִי וְכָל אֲרָזִים:

הַחֲוִיה וְכָל בְּהֵמָה רֹמֵשׁ וְצִפּוֹר כָּנָף:

מַלְכֵי אֲרָץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שְׂפָטֵי אֲרָץ:

בַּחֲוָרִים וְגַם בְּתוֹלוֹת וְחַנִּים עִם גְּעָרִים:

יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם ה' כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ, הוֹדוּ עַל אֲרָץ וְשָׁמַיִם:

וַיֵּרֶם קִרְוֹ לְעַמּוֹ תְּהַלֶּה לְכָל חֲסִידָיו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קִרְבּוֹ:

הַלְלוּ-יְהוָה:

וְיִהי רָצוֹן מִלִּפְנֵיךְ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂבוּכוֹת הַבְּרָכָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נִבְרַךְ, יָקִים בְּנוֹ מֵאִמֶּר: רָאֵה רֵיחַ בְּנֵי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בִּרְכוּ ה' וְנִקְבַּל שִׁפְעַ עוֹשֵׁר הַבְּרֻכוֹת, כִּכְתוּב: וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנִּי הָאָרֶץ, וְרֹב דָּגָן וְתִירָשׁ. יַעֲבֹדוּ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ לְאֻמִּים הוּא גִבּוֹר לֹאחִיד וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ בְּנֵי אֲמֹךְ, אֲרִיךְ אַרְוֹר וּמִבְרַכְיָךְ בְּרוּךְ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אֲמֵרֵי פִי וְהִגִּינוּ לְבִי לִפְנֶיךָ. ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי: וְיִהי נֶעֱם ה' אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנֵנוּ. וּמַעֲשֵׂה עֲלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנֵנוּ:

פְּרִי: אֶתֶּה ה' אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךָ הָעוֹלָם, שְׁלֹא חֶסֶד בְּעוֹלָמוֹ כָּלֹם וּבְרָא בּוֹ בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת וְאֵילָנוֹת טוֹבִים לְהִנּוֹת בָּהֶם בְּנֵי אָדָם.

וְיִהי רָצוֹן מִלִּפְנֵיךְ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאֶרְצֵנוּ, וְתַעֲנוּ בְּגִבּוֹלָנוּ, וְשֶׁם נִקִּים מִצּוֹת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשֵׂרוֹת וְכָל מִצּוֹת הַתְּלוּיוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר הִנְחַלְתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ, הִיא אֶרֶץ זֵבֶת חֶלֶב וְדִבֵּשׁ, אֶרֶץ נְחָלִי מֵיִם עֵינֹת וְתוֹמוֹת יוֹצֵאִים בְּבִקְעָה וְבִהָרֵי, אֶרֶץ חִטָּה וְשַׁעֲרָה וְגִפֵּן וְתֹאנָה וְרִמּוֹן, אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וְדִבֵּשׁ, כֹּאֲשֶׁר צִוִּיתָנוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יַד־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ:

אֲנֵה, לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל, הַגָּדֵל חֶסֶדְךָ עִמָּנוּ, וְקִיִּים לָנוּ אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עִי" מֹשֶׁה עַבְדְּךָ, וְנִתְּנִי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתְךָ, וְנִתְּנָה הָאָרֶץ יִבּוּלָהּ, וְעַץ הַשֹּׁדֵה יִתֵּן פְּרִי: וְהַשִּׁיג לָכֶם דִּישׁ אֶת בְּצִיר, וּבְצִיר יִשִּׁיג אֶת זֶרַע, וְאִכְלֹתֶם לַחֲמִצִּים לִשְׂבַע, וַיִּשְׁבַּחְתֶּם לְבַטַּח בְּאַרְצְכֶם: וְקִיִּים בְּנוֹ אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עִי" יִשְׁעִיהָ נְבִיאָךְ (ד'): בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה צִמּוּחַ ה' לְצִבִּי וּלְכַבּוֹד, וּפְרִי הָאָרֶץ לִגְאוּן וּלְתַפְאֶרֶת לְפָלִיטַת יִשְׂרָאֵל: וְנֹאמְרוּ (ס'): וּבְנוֹ בְּתִים וְנִשְׁבּוּ, וְנִטְעוּ כֶּרְמִים וְאִכְלוּ פְּרִי: וְקִיִּים בְּנוֹ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עַל יַד־יְדֵי עֲמוּסָה נְבִיאָךְ (ט'): הִנֵּה יָמִים בָּאִים, נָא ה', וְגִשְׁ חוֹרֵשׁ בְּקוֹצֶר, וְדוֹרֵךְ עֲנָבִים בְּמוֹשֶׁךְ הַזֶּרַע, וְהִטִּיפוּ הַהָרִים עֲסִיס, וְכָל הַגְּבָעוֹת תִּתְמוּגְגָנָה: וְשִׁבְתִּי אֶת שְׁבוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל. וּבְנוֹ עֲרִים נִשְׁמָוֹת וְנִשְׁבּוּ, וְנִטְעוּ כֶּרְמִים וְשִׁתּוּ אֶת יֵינֵם, וְעִשּׂוּ גִנוֹת וְאִכְלוּ אֶת פְּרִיָּהֶם: וְקִיִּים בְּנוֹ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עִי" יִחְזַקָּאֵל נְבִיאָךְ (ל'): וְהִרְבִּיתִי אֶת פְּרִי הָעֵץ וְתִנּוּבַת הַשֹּׁדֵה, לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד חֶרֶפַת רֶעֶב בְּגוֹיִים: וְנֹאמְרָנוּ: וְעַל הַנֶּחֱל יַעֲלֶה עַל שִׁפְתוֹ מוֹזָה וְמוֹזָה, כֹּל עֵץ מֵאִכָּל לֹא יִבּוֹל עֲלֵהוּ וְלֹא יִתּוֹם פְּרִי, לְחַדְשֵׁי יִבְכֵר, כִּי מִיָּמֵינוּ מִן הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה יוֹצֵאִים, וְהִיא פְּרִי לְמֵאִכָּל וְעֲלֵהוּ לְתִרְוָפָה:

תהלים פרק קכ"ב:

שִׁיר הַמַּעֲלֹת לְדָוִד שְׁמִיחָתִי בְּאֲמֵרִים לִי בֵּית ה' גִּלְדָּ:

עֲמֻדוֹת הַיָּיִן רִגְלֵנוּ בְּשִׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַם:

יְרוּשָׁלַם הַבְּנִיָּה כְּעִיר שְׁחִיבָה לַה' יִתְּחַד:

שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יִהּ עֲדוּת לִישְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם ה':

כִּי שְׁמָה יִשְׁבּוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת לְבֵית דָּוִד:

שְׂאֵלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלִי אֲהֲבִיךָ:

יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילֶךָ שְׁלוֹהָ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ:

לְמַעַן אֲחִי יִרְעִי אֲדָבָה נָא שְׁלוֹם בָּךְ:

לְמַעַן בֵּית ה' אֱלֹהֵינוּ אֲבָקֶשָׁה טוֹב לָךְ: